

FINAL

Para ve Para Piyasası

→ Paranın temel özellikleri

- * Para kolektif bir maldır
- * Para آدمelerde kolaylık sağlar
- * Parayı elinde tutanların Parayı çıkaranlara duydukları güvenidir
- * Paranın arz edilmesinde ortaya çıkan ötek ekonomilerdir

→ Ötek ekonomisinin gücü ve faiz bir paranın değerini belirler

→ Paranın Fonksiyonları

- * Para bir mübadele aracıdır
- * Para bir hesap birimidir
- * Para bir değer saklama ve transfer aracıdır

Para Talebi

* 3 nedenle para talep edilir

a) Mucade amaçlı para talebi

- Günlük ihtiyaçların için
- Gelir arttıkça talep artar (gelire bağıl.)

b) ihtiyaç amaçlı para talebi

- zor günler için talep = fiyatlarla doğru orantılı.
- (gelir + faiz -) faizlerle ters orantılı.
- fiyat +

c) spekülasyon amaçlı para talebi (keynes)

→ Amaç Satın alıp etmek

$$M_d = k(\underbrace{Y, id, if}_{\text{işlem + mucade}}) + \underbrace{L_s(id)}_{\text{spekülasyon}}$$

→ para talebini verir

Paranın Dolaşım Hızı

* Paranın dolaşım hızı nominal gelirin Paraya arzına oranıdır.

$$MV = P \cdot Q$$

$$M_h \leftarrow V = \frac{P \cdot Q}{M} \rightarrow \text{nominal gelir}$$

→ para arzı

$M_0 = \text{harcama}$

$M_3 = \text{Harcama}$

Paranın dolaşım hızı

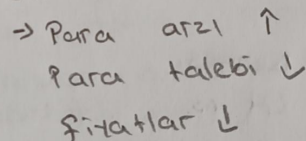
$$\Rightarrow M_1 = C + D \text{ (kadesiz mevduat)}$$

$$M_2 = M_1 + D_2 \text{ (vadeli mevduat)}$$

$$M_2 + FD_2 \quad / \quad M_3 = M_2 + D_3 \text{ (vadeli, kadesiz resmi mevduat)}$$

$$M_3 + FD_2 = M_4 + D_2$$

→ sağlıklı ekonomide LM eğrisi pozitifdir.

* Para talebi ↑ Çöz
Para yok demek

Ortak.
* Para talebi artarsa
KayıP "a" olur.

- * Para arzı $\uparrow$ -> ekonomi canlı demek > iyi bir şey
- * Para talebi $\downarrow$ -> ekonomi canlı demek

Para piyasasında denge (Fiyat açısından)

- > Paranın fiyatı faizdir
- > Paranın değeri fiyattır

-> **faiz $\uparrow$ Paranın değeri artar**

* faiz para arzı ile

Yönetiliriz

(Para miktarı) $\uparrow$ faiz $\downarrow$

* Para arzı $\uparrow$ faiz $\downarrow$

* Para talebi $\uparrow$ faiz $\downarrow$

Para piyasasında denge noktalarının Geometrik Yeri = **LM eğrisi**

* Para arzı $\uparrow$ Gelir $\uparrow$ -> Genişletici Politika

* Para arzı Gelir $\downarrow$ -> Daraltıcı Politika

* LM eğrisini para arzı ile sadece merkez bankası arttırıp azaltır

* Enflasyon Goe yükserse düşürmek için daraltıcı politika uygulanır

* $LM = \frac{M}{P}$

* LM eğrisi faiz ile gelir arasındaki ilişkiyi verir

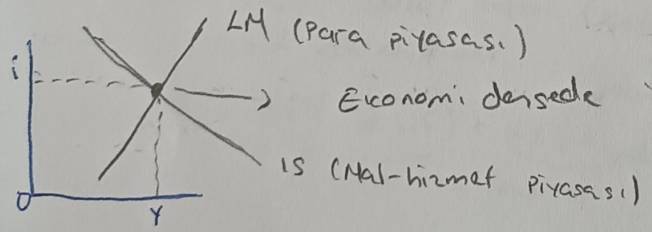
* LM eğrisi pozitiftir.

* LM eğrisini para arzı kaydırır

* fiyat artarsa LM yukarı kayar (sola)

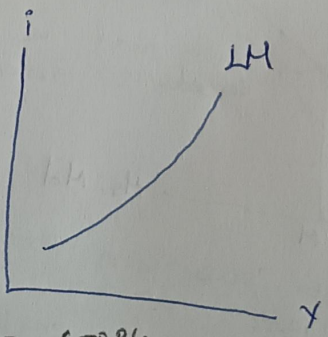
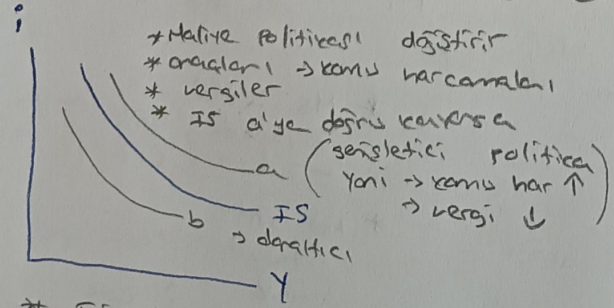
IS - LM Dengesi

$LM = M/P$

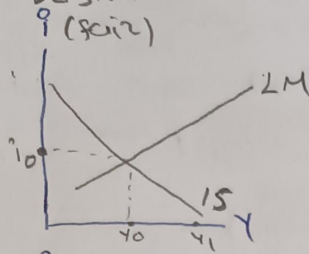
IS - LM eğrisiyle AD - Toplam Talep Eğrisine)

* IS - LM eğrisinde kaymalar toplam talep'i etkiler
-> Bu etkiler ekonominin talep kısmını etkiler

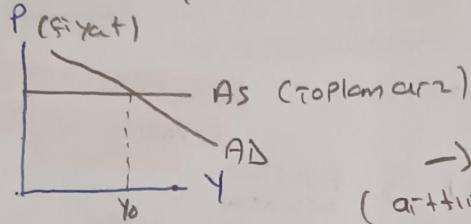
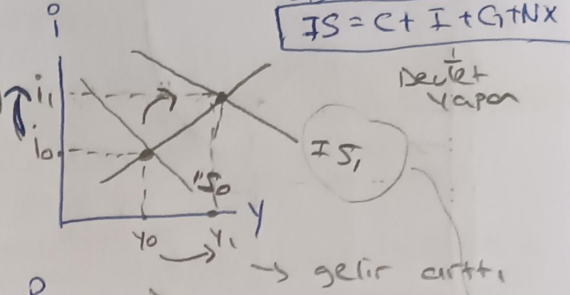
* Fiyat artarsa $P \uparrow$ faiz $\uparrow$ Gelir düşer (toplam talep azalır) LM (sola kayar) yatırım daralır

- * **Genişletici Maliye Politikası** uygulayalım (yatırım artar) faiz artmaz çünkü **Canlı bir ekonomi**
- kamu harcamaları artsin ✓
- vergiler düşsün ✓
- $IS = C + I + G + NX$

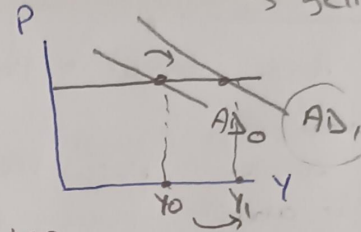

(arttırdık)

→

(arttırdık)

* yani IS artarsa AD'de artar.

* Daraltıcı maliye Politikasının amacı talep tarafını dengeyi fiyatları azaltmak,

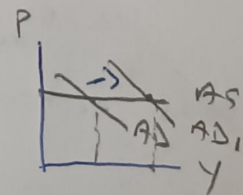
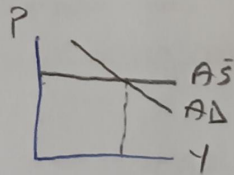
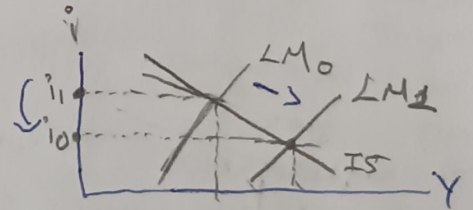
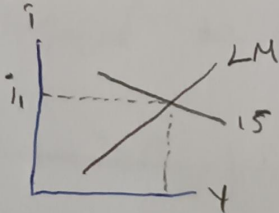
* Daraltıcı maliye Politikası AD eğrisine aşağı kaydırır

* Genişletici maliye Politikası AD eğrisini yukarı kaydırır.

* AD negatif eğimlidir → fiyatlar ile gelir arasındaki ilişki

* **Dışlama etkisi**; Devletin genişletici maliye Politikası ile özel sektörü dışarı atması → faizler artıyor çünkü.

- * **Genişletici Para Politikası** uygulayalım → Geliri arttırmak için yapılır $LM = M/P$ (Merkez bankası yapar)
- Para arzı artarsa
- Para talebi azalırsa
- fiyatlar düşerse

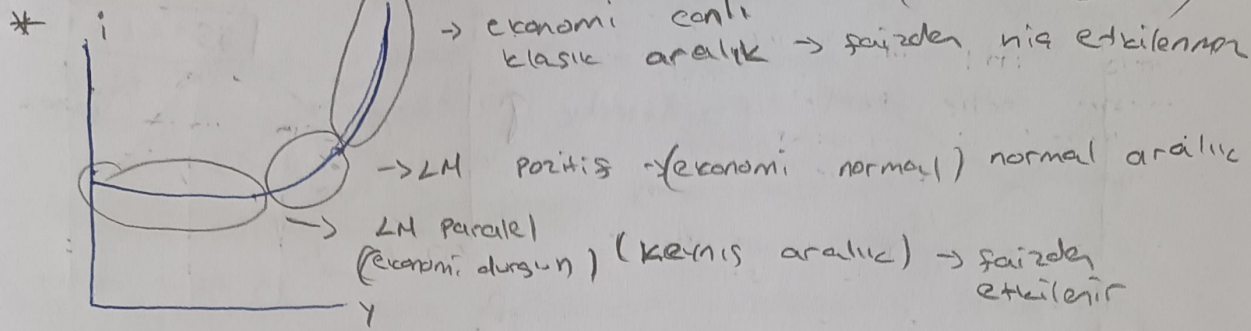

* Faiz azalır

* AD yukarı kayar

* LM aşağı kayar.

Para talebi ↑ Para arzı ↓
 Para ve Malite Politikalarının Etkinliği

* LM ---- Para talebi = Para arzı

Para Talebi

• işlem amaçlı Para talebi (Y)

• ihtiyas amaçlı Para talebi (Y)

• spekülasyon amaçlı Para talebi (i)

Likidite torağı,
 (yastık altı)
 parası

fiyatlar artarsa
 bu ikisi artar

* LM keynesyen durumdayken "seriyeletici malite politikası" uygulanmaz ise yaran geliri arttırır.

→ faizler değişmedi

→ kriz dönemlerinde genellikle malite politikası yapılır

→ malite politika seride borca neden olur faiz artar

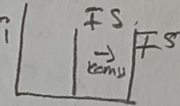
→ keynes durumunda spekülasyon amaçlı para talebi etkindir

* LM klasik durumdayken malite politikaları etkin değildir (geliri değiştiremedi)

→ para politikası uygulamak gerekir

* Normal aralıktaki her ikisinde etkin.

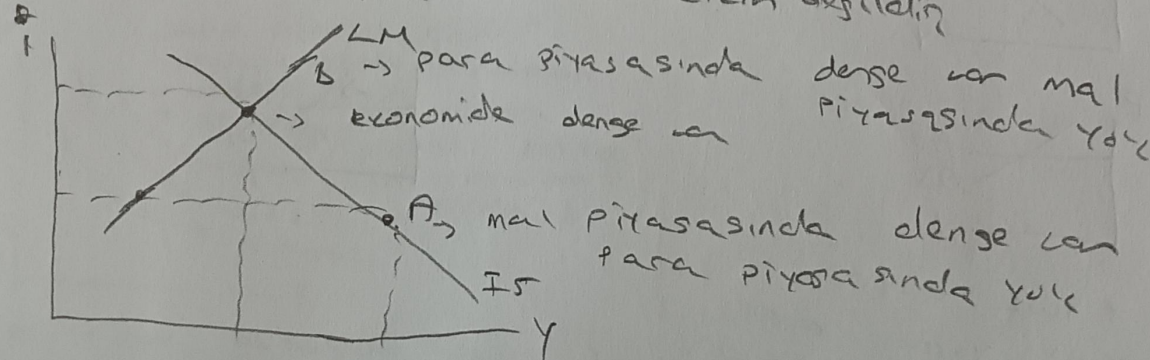
→ IS diye bir doğru ise faiz tüketim ve yatırımların faiz duyarlılığı yoktur

→ kamu harcamaları artarsa IS diye seride sağa kayar

→ dışlanma etkisi görülmez

→ Bu durumda da para politikası etkin değildir

• Bir ülkede faiz yükserse "para politikası uygundur"

Toplam Talep Eğrisi (AD)

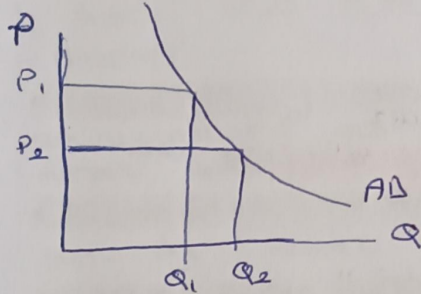
→ Ülkedeki mal ve hizmetlerin toplamı

→ Toplam talep eğrisi negatiftir

• Neden? (Ekonomideki genel fiyat düzeyiyle talep edilen mal ve hizmet arasındaki ilişkinin negatifi olması)

• Tüketim ve yatırım bir ülkenin talep torasındadır.

- fiyat artarsa satın alma gücü azalır
- satın alma gücü azalır, talep de azalır
- faiz artarsa yatırım azalır = AD azalır
- faiz artarsa tüketim azalır (Freidman) AD ↓

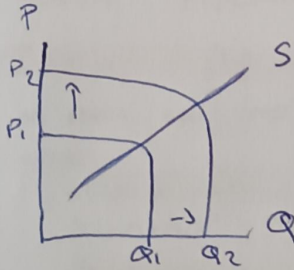

Toplam Talep Eğrisi (AD) negatifi eğimlidir

Toplam Arz Eğrisi (AS)

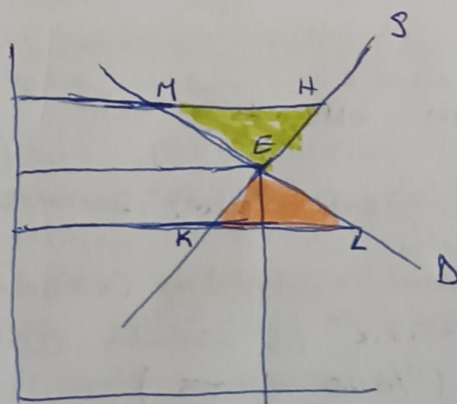
→ Ülkedeki üretilen tüm mal ve hizmetlerin toplamı

→ tam istihdamı yakalamış bir ekonomide kısa dönemdeki arz eğrisi "pozitif eğimlidir"

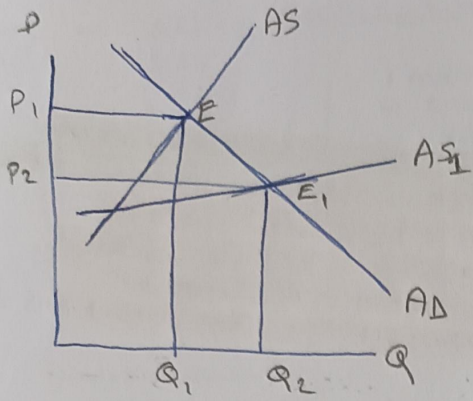
- * AS dikey ise ülkede üretim faktörlerini bulmak zor
- + tam istihdamda fiyatları düşürsün
- * AS yatay ise üretim faktörlerini bulmak kolay ve fiyatları düşürsün

Toplam Arz ve Toplam Talep Dengesi

- M-H arz farkı
- E-L talep farkı
- E ekonomi dengesi

Toplam Arz ve Talebin Eğimleri

Eğimleri

- * Bir ekonomide üretim sektörleri kolay elde ediliyorsa arz eğrisi daha yatay olur (AS_1) gibi.
- * Arz eğrisi dikleşirse üretim yapmak zorlaşır (AS) gibi. arz eğrisinin fiyatla duyarlılığı az.
- * AD dikleşirse eğer fiyatlara daha az duyarlıdır.
- * AD yatay ise toplam talep fiyatlara daha duyarlıdır.

İktisat Politikası

* Toplam efektif talebi yönetme ve arz kaynaklarını harekete geçirme politikalarına "İktisat Politikası" denir.

a) Para Politikası (Merkez bankası yapar)

b) Maliye Politikası (Devlet yapar)

* İktisat politikasının amacı "fart başına düşen refahı arttırmaktır." (Ekonomiyi büyütmek)

→ Tam istihdam (İşsizlik sıfır)

→ Fiyat istikrarı

→ Ödemeler dengesizliği

→ Gelir dağılımında adalet

→ İstikrar ve sürdürülebilir büyüme

1) Maliye Politikası

Kamu Harcamaları

→ Mal ve hizmet harcamaları

→ Yatırım harcamaları

→ Transfer harcamaları (karşılıksız yardım) (Asgun ekonomide)

Kamu Gelirleri

→ Vergiler

→ Resim ve harçlar

→ Kamunun mal ve hizmet satışı sonrası elde ettiği gelir

a) Vergiler

→ Şekilden alınan vergiler **dolaysız** vergilerdir (Maaş, ücret, kâr vergisi)

→ Mal ve hizmet ydulla toplanan vergiler

→ Belirli bir miktarda alınan vergi "spesifik" (1 miltardan 100 miltan)

→ İdare üzerinde alınan "Ad valorem" (%20 alınması)

→ Kamu harcaması → Kamu geliri ise = Bütçe açık ve bütçe açığı
ise "dev borcu" artırılır. Ödemeler bilançosu açılır.

* Deney bütçe Politikaları

→ kamu harcamaları = Vergiler

* Genişletici maliye Politikası

→ kamu harcamaları > Vergiler

* Daraltıcı maliye Politikası

→ vergiler > kamu harcamaları

Para politikası

* Para arzını arttırmak - azaltmak için yapılır

* Ampel "fiyat istikrarı ve finansal istikrarı" sağlamak.

→ Araçları

• **Konuni karşılık oranı**; (zorunlu karşılık, merkez bankasının para arzını arttırdığı azaltması, bankalar tuttuğu paranın bir kısmını merkez bankasında tutuyor)

• **Disponibilite oranı**; (Bankaların kendilerinde tuttukları para bunu da merkez bankası belirler)

• **Açık Piyasa işlemleri** (en çok kullunulan, merkez bankası en çok faiz getiren senetleri alıp satması)

• **Reeskont politikası**; (Bankalara zor durumda kalırsa senet kırdırır.) oran düşerse Piyasadaki para arzı artar

• **Sterilizasyon politikası**; (para arzı fazlaysa araçlarla parayı piyasadan çıkararak merkez bankası)

Gelirler Politikası

* Para ve maliye politikaları işe yaramayınca devreye girer

→ **Sücret ve fiyat kontrolleri** (Emek piyasasını bütünüyle Aralık 1939 sıkıntıya sokar).

→ **Kar - kira kontrolleri** (kolay değil kar kontrolü, kira daha kolay, Heteredokes iktisat politikası, gelirler politikası sürdürülebilir değil)

→ **Tarimsal Gelir**; (tarimsal geliri doğrudan kontrol etmek yerine teşvik ön planda, enflasyonu düşürme olarak düşünüldü)

İktisat Politikasının Niteliği

→ Para politikası daha hızlı uygulanır (sonuç almak çok geç)

→ Maliye politikası daha yavaş uygulanır (sonuç almak hızlı)

* Keynes maliye politikasına önem verirken, Monetaristler para politikasına vurgu yapar.

* İktidarda kaynaklı kriz çıkarsa **politik konjonktör** olur. kaynaklanıyorsa **ekonomik konjonktör** olur.

ENFLASYON VE İSSİZLİK

Enflasyon

→ Maliyetlerdeki artış nedeniyle arzın daralmasından ya da arz sabitken talepte meydana gelen artısten meydana gelir.

→ Fiyatlardaki artış önemli ve sürekli, %0.3'ün üzerinde olması durumu

• Trade Off

Arz - talep arasında uyumsuzluk

→ Toplam talep = Toplam arz

Talep < Arz ise arz eğrisi aşağı kayar malın kıymetli hale gelir. Gelir artar

Enflasyon Türleri

1) Maliyet Enflasyonu

* Girdi ve enerji fiyatlarındaki artış gibi üretim maliyetlerinin artmasından kaynaklanır.

* Bu tür enflasyon yabancı kaynakları finansman ihtiyacında kullananlar için faiz hadlerinin yüksek olmasından da kaynaklanabilir.

2) Talep Enflasyonu

* Genişletici para ve maliye politikaları temel sebebidir

3) Beklenen enflasyonu

* Fiyatlarda yükselme beklenmesi nedeniyle firmaların bugünden fiyat yükseltmesi tüketicilerin de önceden alma gayreti sonucu oluşan enflasyondur.

* Beklenen enfl. talep yaratır.

→ Kısa dönemde enfl. "pozitif eğimlidir."

→ Beklenen enfl. oranı toplam arzı azaltır (Toplam üretime etkisi vardır).

Stagflasyon

* Beklenen enflasyonun artacağı düşünülüyorsa ücretlerde bir artış talebi yaşanacaktır. Ücretlerde meydana gelen bu artış caktır. Maliyetlerdeki artış emülan bazıları azaltmakta genel seviyesini yükseltmektedir. düşürmekte ve fiyatları.

→ Bu da işsizlikle enflasyonun bir arada olduğu anlamına gelir stagflasyonu ifade etmektedir.

* Bir ekonomide potansiyelin üstüne çıkılıyorsa enş. artar.

-> stagflasyon (Enş $\uparrow$ işsizlik $\uparrow$)

-> uzun dönemde enş negatif eğimli (gelir değişmez)

Talep Enflasyonu

-> Arz sabitken talep yükseki çıkarsa -> Talep enş.
-> Talep sabitken arz azalıyorsa -> Arz enş.

Fedacârlık oranı

* Enflasyonu düşürmek istediğinizde istihdam ve gelir de düşürmeniz gerekir. Bu üretim azalmasına enflasyonun maliyeti adı verilir. Bir diğer deyişle enflasyonu %1 düşürdüğümüzde üretimin ne kadar azaldığını gösteren bir orandır.

* Hızlı düşen enflasyonun fedacârlığı yavaş düşen enflasyonun fedacârlığından daha düşüktür. Ball'a göre enflasyonu düşürmek için "çok politikalar" yapılmalı.

- yumuşak -> resesyona (ekonominin daralması) giriyor
- sert -> Enş. ile mücadele edince durgunluk doğuyor
- iniş yok -> Enş düşüyor, potansiyel bünümde devam ediyor.

0 **İşsizlik** en az bir iş başurusunda bulunan.

• işsiz; cari ücret düzeyinde aradığı ve arzu ettiği halde iş bulamayan ve bir işte çalışmayan kimseye denir.

-> Ekonomi canlıysa işsizlik azalır (1 aydan fazla iş arayan)

• **konjonktürel işsizlik**; ekonomi tam istihdamın altındaki üretim düzeylerindeki ortaya çıkan işsizliktir.

• **Yapısal işsizlik**; ekonominin tam istihdamdaki işsizlik durumuna denir. yapısal işsizliğe ekonomideki iş hayatının özelliklerine bağlı olarak ortaya çıkan hareketlenmeyi de katarak ortaya çıkan işsizliğe "**friksiyonel işsizlik**" denir.

-> Toplam aktif nüfus - iradi işsizler = iş gücü

-> iş gücü - çalışanlar = Gayri iradi işsizler

-> iş gücüne katılım oranı = Toplam iş gücü / Toplam aktif nüfus

-> işsizlik oranı = iş arayanlar / toplam iş gücü

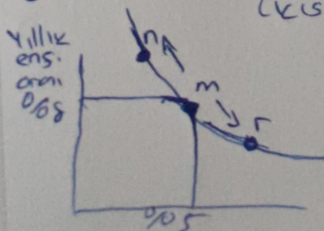
-> istihdam oranı = iş arayanlar / toplam iş gücü

-> Aktif nüfus oranı = Toplam aktif nüfus / Toplam nüfus

-> istihdam kapasitesi - iş gücü = 0 ise işsizlik yoktur

-> iş gücü / istihdam kapasitesi $\leq$ %2,5 ise işsizlik yok sayılır

Enflasyon ve işsizlik Tarek Off 'u
(kisa dönem)

> Philip eğrisi

Tam İstihdam ve Doğal İşsizlik Oranı

* Tam İstihdam

* Doğal işsizlik oranı

* Gici işsizlik; 40 saat çalışıyor verimlilik yok.

→ Çalışmak isteyen herkesin iş bulduğu durum - işsizlik durumu doğal işsizlik seviyesinde olur yani sadece yapısal işsizlik ve geçici işsizlik görülür.

* İşsizlik tarihi; Bir ekonomide işsizlik uzun süre varsa, işsiz kalan bireylerin becerilerini kaybetmesi ve iş gücü piyasasından tamamen çekilmesi.

α yetersiz istihdam; verimsiz denek işletmeye katkısı yok